

Een goed coronabeleid is niet zo ingewikkeld

Geert Woltjer, 5-12-2021

Ik begin dit blog met Corona. Waarom? Omdat ik het gevoel heb dat dingen onnodig gecompliceerd worden gemaakt. De grondbeginselen van een goed coronabeleid zijn helemaal niet zo ingewikkeld en de epidemie is niet zo onvoorspelbaar als de regering suggereert.

De regering suggereert alsof er in grote onzekerheid beslissingen genomen moeten worden, maar eigenlijk is met twee eenvoudige regels het beleid eenvoudig te bepalen. De eerste beleidsregel is dat de R ruim onder de 1 gehouden moet worden zolang de besmettingscijfers nog niet laag genoeg zijn. Dat is noodzakelijk om te voorkomen dat te laat en daardoor te drastisch moet worden ingegrepen. En het voorkomt leed bij personen die onnodig corona krijgen. De tweede beleidsregel is dat zodra de R aantoonbaar boven 1 komt maatregelen moeten worden aangescherpt.

Geen van beide beleidsregels zijn tot nu toe toegepast. Nog erger, er werd pas ingegrepen toen ziekenhuizen in problemen dreigden te komen, met alle gevolgen van dien. Toen op 22 september 2021 alle maatregelen werden losgelaten, schommelde de R volgens de onderstaande grafiek van het RIVM rond 1 (als ik dat zelf bereken op mijn eigen primitieve manier was hij iets lager, rond 0.92, omdat het aantal besmettingen aan het afnemen was), terwijl het aantal besmettingen per dag rond 1700 lag. Volgens mijn beleidsregels lag een grote versoepeling dus niet voor de hand. Maar gegeven deze informatie was de R op 29 september al 1.2 volgens het RIVM, welk getal volgens het RIVM twee weken later, dus op 13 oktober, bekend was. Daarmee was het vonnis al geveld, en was alles wat volgde voorspelbaar. De regering wachtte echter tot 2 november voordat aangepaste maatregelen werden aangekondigd en tot 13 november voordat echte maatregelen werden ingevoerd.



Waarde van dinsdag 30 november · Bron: RIVM

Ontwikkeling van de R -waarde. Bron: <https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/landelijk/reproductiegetal>

Met een R van 1.2 op 29 september kon het hele verloop van de epidemie al worden voorspeld. Zo'n R van 1.2 betekent dat ongeveer elke 4 dagen het aantal besmettingen met 20% stijgt, en dat dus in twee weken het aantal besmettingen verdubbelt. Het weekgemiddelde van ongeveer 8000 op 2 november en van 14.000 op 13 november kon daarmee ruwweg worden voorspeld op 13 oktober, en hoefde dus geen verrassing te zijn.

Zoals het er nu naar uit ziet hadden de maatregelen van 13 november een daling van de R van ongeveer 20% tot iets boven 1 tot gevolg. Het duurt echter ruim een week voordat een daling van de R zich vertaalt in een daling van de groei van het aantal besmettingen. Het aantal besmettingen per dag steeg daardoor tot boven 20.000, en dus werden met ingang van 29 november nog strengere maatregelen

ingevoerd, die logischerwijze de R ruim beneden de 1 moeten brengen. Maar doordat zo lang gewacht is met maatregelen, zal het lang duren voordat het aantal besmettingen weer op een aanvaardbaar niveau ligt. Als de R bijvoorbeeld naar 0.8 daalt, moeten de maatregelen anderhalve maand worden volgehouden om het besmettingscijfer weer op het niveau van begin september te krijgen.

Het voorgaande geeft inzicht in de besmettingen, en daaruit volgt ruwweg het aantal ziekenhuis- en IC-opnames. Eind september lag het aantal IC-opnames rond 6 per dag, en het ligt dus voor de hand dat een vertienvoudiging van het aantal besmettingen ruwweg een even grote stijging van het aantal IC-opnames geeft; dat ligt nu op 54 per dag, en zal dus nog een beetje stijgen, terwijl het aantal ziekenhuisopnames in september rond 35 dag lag, en nu rond 300 per dag.

Concluderend kan met heel simpele en eenvoudig te bepalen beleidsregels een goed coronabeleid worden opgezet en is het helemaal niet moeilijk een ruwe schatting te maken van de ontwikkeling van het aantal besmettingen, ziekenhuisopnames, en IC-opnames. De moeilijke vraag welke maatregelen het beste werken om de pandemie in te dammen is daarmee nog niet beantwoord, maar wel de vraag wanneer er ingegrepen moet worden. Als deze beleidsregels waren gevolgd, was een veel minder drastische ingreep nodig geweest, en was veel leed in en buiten ziekenhuizen voorkomen.

Bron cijfers: <https://coronadashboard.rijksoverheid.nl> en <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/grafieken>, waarbij bij de grafieken de csv-files gedownload kunnen worden.